

Geronomin ydinosaminen ja tulevaisuuden osaamistarpeet

GEROS-hankkeen ydinainesanalyysin tuloksia ja suosituksia koulutuksen kehittämiseen

Yhteenvetoraportti tammikuu 2026

Hanna Mähönen, Katri Turunen, Sari Arolaakso, Eija Jumisko, Miia Rolamo,
Satu Vahaluoto, Anna Puustelli-Pitkänen, Kirsi Siira, Sari Teeri, Annele Urtamo,
Riitta Tenkanen-Salmela, Katri Palpatzis, Terhi Myller, Tua Niemelä

Sisällys

Johdanto	1
Geronomit työelämässä	2
Geronomin kompetenssit ja AMK-tutkinnon ydinaines	3
Monipuoliset menetelmät geronomin osaamisen kehittämisessä	10
Geronomin tulevaisuuden osaamistarpeet työelämässä	13
Suosituksia ydinosamisen sisällöistä ja pedagogisista menetelmistä	14

Johdanto

Ikääntyvän väestön tarpeet ja palvelujärjestelmän muutokset edellyttävät geronomilta laaja-alaista, ajantasaista ja ennakoivaa osaamista.

Geronomikoulutuksen kehittäminen on keskeistä, jotta koulutus vastaa työelämän muuttuviin vaatimuksiin ja tukee opiskelijoiden ammatillista kasvua.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa *Geronomiopiskelijoiden osaamiseen laatua korkeakoulujen valtakunnallisella yhteistyöllä -hankkeessa (GEROS)* tavoitteena on edistää geronomi-AMK-koulutusten sisällöllistä kehittämistä, opetussuunnitelmayhteistyötä ja profiloitumista valtakunnallisesti vuosina 2025–2027. Hankkeessa ovat mukana Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Karelia-ammattikorkeakoulu, Lapin ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Satakunnan ammattikorkeakoulu ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

Tässä raportissa:

- Esitellään geronomin kompetenssit ja ydinaines. Nämä yhdessä muodostavat perustan ydinosamisen rakentumiselle geronomi-AMK-tutkinnossa. Ydinaines kuvaa keskeisintä gerontologista tietopohjaa sekä periaatteita, jotka ovat välttämättömiä geronomin osaamiselle riippumatta tehtävänkuvasta.
- Kuvataan geronomin osaamisen kehittämisen monipuoliset menetelmät, jotka yhdistävät tietoperustan ja käytännön sekä huomioivat opiskelijoiden erilaiset oppimistyylit.
- Esitellään geronomin tulevaisuuden osaamistarpeet, jotka pohjautuvat tulevaisuustyöpajan havaintoihin ja geronomialumnien näkemyksiin.
- Annetaan suosituksia ydinosamisen sisällöistä ja pedagogisista menetelmistä, jotka tukevat oppimista ja varmistavat geronomikoulutuksen laadun.

Geronomit työelämässä

Geronomi (AMK) on ikääntymisen asiantuntija ja laillistettu sosiaalihuollon ammattihenkilö. Geronomi voi toimia erilaisissa asiantuntija-, kehittämis- ja esihenkilötehtävissä yksilöiden, ryhmien ja yhteisöjen parissa. Kuvion 1 sanapilvessä kuvataan geronomialumneille suunnatussa kyselyssä esille tulleita ammattinimikkeitä, joita kyselyyn vastanneilla geronomeilla on työelämässä kyselyn aikaan vuonna 2025.

Kuvio 1. Geronomialumneille suunnatussa kyselyssä esille tulleita geronomien ammattinimikkeitä.

Keskeistä geronomin osaamisessa on se, miten geronomi kohtaa ihmisen ja hänen kokonaistilanteensa. Geronomin työssä keskitytään laaja-alaisesti ikääntyneiden ihmisten hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja toimijuuden edistämiseen voimavaralähtöisellä työotteella. Sosiaalihuollon ammattihenkilönä geronomin ammattitoiminnan päämääränä on kokonaisvaltaisen toimintakyvyn, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja hyvinvoinnin lisääminen. Sosiaalihuollon ammattihenkilöllä on velvollisuus ottaa huomioon, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä asiakastietojen käsittelystä säädetään. Geronomi on sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut asiantuntija. Osaamisen ytimessä ovat kokonaisvaltainen arviointi, asiakas- ja palveluohjaus, palveluiden kehittäminen ja johtaminen sekä moniammatillinen verkostoyhteistyö (Kuvio 2). Geronomin osaaminen perustuu monitieteisen gerontologian ymmärrykseen ja soveltamiseen asiakas-, kehittämis- ja johtamistehtävissä erilaisissa ikäpalveluiden toimintaympäristöissä.

Kuvio 2. Geronomin työssä keskiössä olevat teemat.

Geronomin kompetenssit ja AMK-tutkinnon ydinaines

Hankkeen ensimmäisenä tavoitteena oli määritellä geronomitutkinnon ydinaines opetussuunnitelmien kehittämiseksi sekä ammattikorkeakoulujen välisen yhteistyön ja opiskelijoiden ristiinopiskelun edistämiseksi. Ydinainesanalyysissä tarkasteltiin kaikkien geronomikoulutusta tuottavien ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmia. Lisäksi analyysin tuloksia vahvistettiin geronomialumneille suunnatun kyselytutkimuksen tuloksilla. Synteesissä ydinainekseksi nimettiin toimintakyvyn arviointi ja edistäminen, palveluohjaus, muistiosaaminen, johtaminen ja kehittäminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä gerontologinen hoiva.

Geronomin osaamista on kuvattu geronomin valtakunnallisissa kompetensseissa, jotka päivitettiin ammattikorkeakoulujen yhteistyönä vuonna 2024. Geronomi (AMK) kompetensseihin liittyvä ydinainekseen pohjautuva osaaminen on yhtenäinen kaikissa ammattikorkeakouluissa, mutta täydentävän ja erityisosaamisen painotukset vaihtelevat ammattikorkeakouluittain. GEROS-hankkeessa tehdyn opetussuunnitelma- ja kyselyanalyysin perusteella määritetyt ydinaineet ja geronomin kompetenssit esitetään taulukossa 1.

Geronomin (AMK) kompetensseihin liittyvä ydinaines

Kompetenssi	Ydinaines
Gerontologinen osaaminen	Sisällöt
• Osaa soveltaa gerontologista monitieteistä tietoa ja osaamista vanhustyössä. • Ymmärtää vanhenemista yksilön ja hänen elämänsä kulkunsa sekä yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta. • On sisäistänyt voimavara- ja elämäntilanteen geronomin työn lähtökohdaksi. • Osaa toimia vanhustyön eettisten periaatteiden mukaisesti ja edistää niiden toteutumista. • Edistää oikeudenmukaisuutta, ikääntyneen ihmisen itsemääräämisoikeutta ja yksilöllisyyttä ihmisarvoisen vanhuuden turvaamiseksi. • Osaa huomioida ikääntyneiden ihmisten moninaiset taustat ja elämäntilanteet kulttuuri- ja yksilöllisesti. • Osaa tarkastella ikääntymiseen ja gerontologiseen viitekehykseen liittyviä ilmiöitä kriittisesti.	Monitieteinen gerontologia • Monitieteisen gerontologian perusteet. • Vanheneminen ja ikääntyneet ihmiset voimavara- ja elämäntilanteen gerontologian näkökulmasta. • Vanheneminen ja voimavara- ja elämäntilanteen gerontologia. • Ihmisten osallisuuden, toimijuuden ja voimaantumisen tukeminen. • Alan ajantasaisen, näyttöön perustuvan tiedon käyttö. • Kriittinen tieteellinen tiedonhaku ja tiedon soveltaminen käytännön työhön. Geronomin eettinen arvoperusta • Eettiset ohjeistukset. • Sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakkaalle kuuluvat asiakkaan perusoikeudet. • Ihmiskäsitys, ihmisarvon kunnioitus, yhdenvertainen kohtelu, moninaisuuden huomioiminen. • Erityisiä geronomin työssä tärkeitä eettisiä kysymyksiä, kuten itsemääräämisoikeuden sekä suojaamisen periaatteet sekä kaltoinkohteluun ja huoli-ilmoitukseen liittyvät asiat. • Eettisten ongelmatilanteiden analysointi, eettinen päätöksentekoprosessi ja ratkaisukeskeiset toimintatavat.

Kompetenssi	Ydinaines
Arviointiosaaminen	Sisällöt
• Tunnistaa ennakoivasti ikääntyneen ihmisen hyvinvointia ja toimintakykyä uhkaavia sosiaalisia, terveydellisiä ja yhteiskuntaan liittyviä rakenteellisia riskejä sekä niiden taustatekijöitä. • Osaa arvioida monialaisesti ikäihmisen hyvinvointia, toimintakykyä ja toimijuutta sekä palvelutarvetta suhteessa yksilön voimavaroihin, yksilölliseen elämään ja omassa ympäristössä selviytymiseen. • Osaa hyödyntää tarkoituksenmukaisia arvioinnin menetelmiä perustuen tutkittuun tietoon ikäihmisten hyvinvointia edistävien toimintojen vaikuttavuudesta. • Osaa toteuttaa kokonaisvaltaista gerontologista arviointia yhteistyössä asiakkaana olevan ikäihmisen, hänen lähiverkostonsa ja monitoimijaisen tiimin kanssa. • Osaa arvioida erilaisten apuvälineiden sekä teknologisten ratkaisujen tarvetta yhdessä muiden ammattilaisten kanssa.	Asiakaslähtöinen toimintakyvyn, toimijuuden ja palvelutarpeen arviointi • Toimintakyky ja toimijuus. • Kehon rakenteen ja toiminnan perusteet. • ICF ja BPS-ICF viitekehys. • Kokonaisvaltainen toimintakyvyn arviointi (fyysinen, psyykinen, kognitiivinen, sosiaalinen). • Palvelutarpeen arvioinnin lähtökohdat. • Kokonaisvaltainen palvelutarpeen arviointi. • Moniammatillisessa ryhmässä yksilön tilanteesta ja tarpeista viestiminen huomioiden toimintakyvyn ja laajemmin elämäntilanteen, voimavarojen ja ympäristön (sosiaalisen, fyysisen, kulttuurisen) merkityksen. • Tarkoituksenmukaisten arviointimenetelmien hallinta asiakkaan näkökulmasta. • RAI-arviointi.

Kompetenssi	Ydinaines
Ohjausosaaminen	Sisällöt
• Osaa ohjaustyössään toimia ennakoivan ja ennaltaehkäisevän työskentelytavan periaatteiden mukaisesti sekä edistää toiminnassaan ikääntyvän ihmisen toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia. • Osaa hyödyntää arvioinnista saatua tietoa yksilöllisessä ja tavoitteellisessa ohjauksessa. • Tukee ohjauksellaan ikääntyneiden ihmisten toimijuutta ja osallisuutta. • Kykenee dialogiseen ja reflektiiviseen vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen erilaisten ihmisten kanssa. • Hallitsee palveluohjauksellisen työotteen sekä hyödyntää erilaisia palveluohjauksen ja verkostotyön menetelmiä ohjatessaan yksilöitä ja ryhmiä. • Osaa soveltaa ohjaustyössään tavoitteellisesti yhteisöllisiä, toiminnallisia, digitaalisia ja luovia menetelmiä. • Osaa ohjata ikääntyneitä ihmisiä teknologisten ratkaisujen käytössä. • Osaa ohjata ikäihmistä sekä hänen omaisiaan, perhettään ja läheisiään heidän yksilöllisissä tarpeissaan ja arjessa selviytymisessään. • Osaa ohjauksessaan huomioida ikääntymiseen liittyvät erityispiirteet.	Asiakas- ja palveluohjaus • Asiakas- ja palvelusuunnitelma, palvelukokonaisuuden suunnittelu. • Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja ennakointiin/ varautumiseen liittyvä ohjaus asiakkaalle ja hänen läheisilleen (asiakas- ja palveluohjauksen prosessi). Dialogisen asiakas- ja verkostosuhteen rakentaminen ja ylläpitäminen • Kohtaava työote: kommunikointi, vuorovaikutus, neuvonta, ohjaus ja viestintä asiakkaan, hänen läheistensä, moniammatillisen työyhteisön, sidosryhmien ja suuren yleisön kanssa. • Kuuntelu. • Empatian ja toivon osoittaminen. • Motivointi.

Kompetenssi	Ydinaines
Ihmislähtöinen asiakastyöosaaminen	Sisällöt
• Osaa soveltaa gerontologista tietoa osana monitoimijaista yhteistyötä hoiva-, kuntoutus- ja sosiaalialalla. • Toteuttaa toiminnassaan ennaltaehkäisevää ja kuntoutumista edistävää työtapaa ja tukee iäkkään ihmisen aktiivista roolia arjen toiminnoissa. • Huomioi turvallisen lääkehoidon toteutumisen moniammatillisesti toteutetuissa palveluissa. • Osaa tunnistaa ikääntyneiden ihmisten moninaiset tarpeet ja osaa tukea kokonaisvaltaista hyvää elämää. • Hallitsee muistityössä tarvittavat tiedot ja taidot. • Ymmärtää kulttuurihyvinvoinnin merkityksen ja osaa hyödyntää monipuolisesti kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia ikäihmisten toimintakyvyn ja hyvinvoinnin tukemisessa. • Tietää ikääntyneiden ihmisten yleisimpien sairauksien vaikutukset henkilön toimintakykyyn ja toimijuuteen.	Kuntoutumista edistävä toiminta • Monialaisen ennakkoinnin ja kuntoutumisen edistämisen perusteet. • Toimintakyvyn ylläpitämisen ja edistämisen keinot. • Kotona asumisen tukeminen. • Teknologioiden ja apuvälineiden käyttö ja hyödyntäminen toimintakyvyn edistämiseksi. Muistiosaaminen • Muistisairauksien ymmärtäminen etenevänä prosessina ja kokemuksena, oireet. • Muistitutkimuksiin ohjaaminen ja muistipalvelupolku. • Muistisairaahan henkilön osallisuuden ja vuorovaikutuksen tukeminen. • Lääkkeettömät hoitomuodot. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen • Perusteet anatomiasta ja fysiologiasta. • Vanhenemiseen liittyvät fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset sekä niiden vaikutus terveyteen ja hyvinvointiin. • Mielen hyvinvoinnin ja sosiaalisen osallisuuden tukeminen. • Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen elintapatekijöiden perusteet. Gerontologinen hoiva • Lääkehoidon perusteet. • Sairauksien ja geriatrinen oireytymien perusteet. • Asiakas- ja potilasturvallisuuden perusteet. • Ennakoiva suunnittelu hoidossa ja elämän loppuvaiheessa.

Kompetenssi	Ydinaines
Yhteiskunta- ja verkosto-osaaminen	Sisällöt
- Tuntee kansalliset ja keskeiset kansainväliset ikäpoliittiset strategiat ja tavoitteet sekä kykenee kehittämään niiden pohjalta ikäihmisten palveluja ja niiden laatua. - Tuntee ikäihmisten sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut ja niihin liittyvän lainsäädännön, suositukset ja ohjelmat siten, että pystyy hyödyntämään ajantasaista tietoa asiakastyössä ja palvelujen kehittämisessä. - Edistää toiminnallaan ikääntyneiden ihmisten äänen kuulumista ja ikäystävällistä asennetta yhteiskunnassa. - Tuntee vanhustyön toimintaympäristöt ja palvelurakenteen sekä osaa soveltaa tietojaan palvelujen järjestämisessä, kehittämisessä. - Hallitsee monitoimijaisen ja moniammatillisen verkostotyön periaatteet hyvää ikääntymistä edistäen erilaisissa toimintaympäristöissä. - Osaa koordinoida moniammatillista ja monialaista yhteistyötä ikäihmisten tarpeita vastaavien palvelujen suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioimisessa ja kehittämisessä. - Tuntee ja osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita työssään.	Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännölliset perusteet - Keskeiset lait ja säädökset, jotka ohjaavat ikääntyneiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sekä työtä ikääntyneiden ja erityisryhmien ihmisten parissa. - Sosiaalihuollon ammattihenkilönä toimiminen voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeiden mukaisesti (ml. potilas- ja asiakasasiakirjojen käsittely, kirjaaminen, tietoturva ja -suoja, salassapito). - Sosiaaliturva, etuudet ja oikeudet. - Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmään liittyvät strategiat, suositukset ja ohjelmat. Palvelujärjestelmä - Ajantasaisten ikääntyneiden ihmisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja niiden järjestämistavat, palvelujen tarjoamisen ja erilaiset tuki- ja maksujärjestelmät. - Palvelujärjestelmän palvelutuottajat: miten kotihoito, omaishoito, perhehoito, ympärivuorokautinen hoiva, kuntoutuspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut toimivat ja kuka niistä vastaa (julkinen, yksityinen, kolmas sektori sekä vapaaehtoistyö ja kansalaistoiminta). - Hoito- ja palvelupolut/-ketjut. Moniammatillinen yhteistyö - Moniammatillisen/-alaisen yhteistyön koordinointi ja toteuttaminen. - Verkostotyöskentely. Ikä- ja muistiystävällisyyden perusteet - Asenteet, käsitykset, puhe- ja ajattelumallit. - Ikäystävälliset palvelut. - Ikäsyrrjintä. - Vaikuttaminen yhteiskunnassa.

Kompetenssi	Ydinaines
Gerontologinen johtamis- ja kehittämisosaaminen	Sisällöt
• Osaa kehittää ja johtaa vanhustyötä eettisesti ja asiakaslähtöisesti. • Osaa soveltaa työyhteisön kehittämisen ja johtamisen keskeisiä strategioita ja teorioita vanhustyön kehittämisessä, koordinoinnissa ja johtamisessa. • Osaa arvioida vanhuspalveluiden laatua ja käyttää keskeisiä laatutyön välineitä. • Kykenee toimimaan esihenkilötehtävissä dialogisesti sekä hallitsee työssä tarvittavia neuvottelu-, tiedotus- ja ohjaustaitoja. • Osaa ottaa vastuuta omasta ammatillisesta kehitymisestä ja johtaa itseään erilaisissa tilanteissa. • Osaa huomioida yrittäjämäisen toimintatavan omassa toiminnassaan. • Osaa ylläpitää ja tukea työkykyä ja -hyvinvointia työyhteisössä. • Osaa soveltaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan menetelmiä vanhuspalvelujen ja työyhteisöjen kehittämisessä. • Osaa hyödyntää gerontologista tutkimusta ja tietoa kehittämisessä ja johtamisessa. • Kykenee tuottamaan tietoa vanhuspalvelujen ennakointiin ja kehittämiseen. • Kykenee johtamis- ja kehittämistyöhön huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset.	Arjen ja strategian johtaminen • Johtamisen teoriat ja mallit (esim. muutosjohtaminen, monimuotoisuuden johtaminen, strateginen ja valmentava johtaminen, eettinen johtaminen). • Hallinto ja talouden suunnittelu. • Vuorovaikutus- ja ohjaustaidot esihenkilötyössä. • Työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtaminen (esim. työsuojelu ja turvallisuus, lainsäädäntö, ajan hallinta ja työn priorisointi). Laadunhallinta ja kehittäminen • Laadun arviointi ja kehittämisen välineet (esim. RAI, omavalvonta, palvelumuotoilu, kehityskeskustelut). • Palveluiden kehittäminen ja vaikuttavuuden arviointi. • Projektiosaaminen. Ammatillinen kasvu ja itsensä johtaminen • Oman osaamisen kehittäminen, tavoitteiden asettaminen ja oman osaamisen markkinointi. • Itse- ja yhteisöohjautuvuus (esim. aloitteellisuus, verkostoituminen). • Kouluttajana kehittyminen. Kestävä kehitys, monimuotoisuus ja digitaalisuus • Kestävä kehitysosaaminen ja monimuotoisuuden johtaminen. • Tekoälyn ja digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen.

Taulukko 1. Geronomin kompetenssit ja niitä vastaavat geronomi-AMK-tutkinnon ydinaineekset.

Geronomin kompetenssit ja niihin liittyvät ydinaineokset muodostavat perustan tutkinnon tuottaman osaamisen yhtenäisyydelle ja laadulle valtakunnallisesti. Ne varmistavat, että jokainen geronomi-AMK-tutkinnon suorittanut hallitsee keskeisen tietopohjan ja periaatteet, jotka ovat välttämättömiä asiantuntijatyössä.

Geronomin ydinosaminen näkyy kykynä soveltaa tätä tietopohjaa ja periaatteita käytännön työssä eri toimintaympäristöissä. Tämä tarkoittaa, että geronomi osaa hyödyntää teoriaa ja käytäntöä sekä toimia ennakoivasti muuttuvissa olosuhteissa.

Monipuoliset menetelmät geronomin osaamisen kehittämisessä

Kukin ammattikorkeakoulu noudattaa geronomi-AMK-opiskelijoidensa osaamisen kehittämisessä omia pedagogisia periaatteitaan ja mallejaan, jotka pohjautuvat korkeakoulun strategiaan linjauksiin ja opetussuunnitelmiin. Näiden periaatteiden avulla pyritään varmistamaan, että opiskelijat omaksuvat sekä teoreettista tietoa että käytännön valmiuksia, joita geronomin työ edellyttää. Pedagogiset ratkaisut vaikuttavat siihen, millä tavoin ydinaineuksen opetus suunnitellaan ja toteutetaan ja miten sitä arvioidaan ja kehitetään. Tämä kokonaisuus on keskeinen geronomin osaamisen tukemisessa, sillä se rakentuu monialaisesta tiedosta ja taidoista, jotka vaativat sekä strukturoitua opetusta että joustavia, opiskelijalähtöisiä menetelmiä. Geronomikoulutusten on tärkeää varmistaa, että opetus vastaa työelämän muuttuviin tarpeisiin ja tukee opiskelijoiden ammatillista kasvua. Geronomikoulutusta järjestetään sekä päiväopintoina että monimuoto-opintoina.

Geronomialumneille suunnatussa kyselyssä selvitettiin, millaisia menetelmiä geronomi-AMK-koulutuksessa tulisi suosia, jotta ydinaineuksen sisältöjä voitaisiin parhaiten oppia ja soveltaa käytännön työssä. Vastauksissa nousi esiin lukuisia erilaisia oppimismenetelmiä, joista kukin soveltuu parhaiten tietynlaisen aineksen opiskeluun. Esimerkiksi ikäpalveluja ohjaavan lainsäädännön sekä palvelu- ja sosiaaliturvajärjestelmän opiskelu edellyttää teoreettisempaa ja analyttistä lähestymistapaa, kun taas toimintakyvyn arvioinnin tai ohjausmenetelmien oppiminen vaatii vuorovaikutteista ja käytännönläheistä oppimista. Tämä korostaa tarvetta monipuolisille pedagogisille ratkaisuille, jotka yhdistävät teoretietoa ja käytäntöä.

Geronomialumnien vastauksissa painottuivat erityisesti case-perustainen oppiminen ja työelämäyhteistyössä tapahtuva oppiminen, sillä niiden nähtiin tukevan ammatillista osaamista ja valmiuksia todellisissa tilanteissa.

Case-oppiminen auttaa opiskelijoita hahmottamaan monimutkaisia asiakastilanteita ja soveltamaan tietoa ongelmanratkaisussa, kun taas työelämäyhteistyö tarjoaa autenttisia kokemuksia ja vahvistaa verkostoja. Lisäksi moniammatillisissa ryhmissä toimimisen harjoittelemisen merkitystä korostettiin, koska geronomin työ on luonteeltaan yhteistyöhön perustuvaa ja vaatii kykyä kommunikoida eri ammattiryhmien kanssa. Vastauksissa toivottiin vaihtelevia, käytännönläheisiä ja yksilöllisiä oppimismenetelmiä, jotka huomioivat opiskelijoiden erilaiset oppimistyyliä ja vahvuudet. Esille tulleita oppimismenetelmiä on jaoteltu taulukossa 2.

Käytännön-läheiset menetelmät	Teoreettiset ja yksilölliset menetelmät	Yhteisölliset ja osallistavat menetelmät	Opiskelijoiden yksilölliset tarpeet
Työelämäyhteistyö	Luennot	Ryhmätyöt	Joustavat mahdollisuudet
Casetehtävät	Esseet ja raportit	Projektityöt	Räätälöinti
Työharjoittelut	Tentit	Yhteiskehittäminen	Uraohjaus
Simulaatiot ja toiminnalliset harjoitukset	Etä- ja verkko-opetus	Ongelmaperusteinen oppiminen	Osaamisen tunnustaminen

Taulukko 2. Geronomialumnien näkemyksiä geronomi-AMK-koulutuksessa suosittavista menetelmistä, joilla ydinainesta voidaan oppia.

Käytännönläheiset menetelmät

Case-tehtävät koetaan tehokkaana tapana oppia käytännön tilanteita ja asioiden syy-seuraussuhteita.

Työelämäyhteistyö nähdään erittäin tärkeänä: se tekee näkyväksi konkreettisia työelämän esimerkkejä ja verkostoitumismahdollisuuksia sekä valmistaa opiskelijaa työelämään.

Harjoittelut ovat keskeisiä ammatillisen osaamisen kehittämisessä. Pitkät ja monipuoliset harjoittelujaksot ovat toivottavia.

Simulaatiot ja toiminnalliset harjoitteet tukevat käytännön taitojen oppimista.

Projektityöt (esim. messut ja tapahtumat) mahdollistavat tekemisen kautta oppimista.

Työpajat ja moniammatilliset harjoitukset (esim. kotiutustilanteet) auttavat ymmärtämään eri ammattiryhmien rooleja.

Teoreettiset ja yksilölliset menetelmät

Luentoja arvostetaan, kun ne ovat aktivoivia ja asiantuntevasti toteutettuja.

Esseet ja raportit kehittävät tiedonhakua ja kriittistä ajattelua.

Tentit jakavat mielipiteitä: osa kokee ne hyödyllisinä osaamisen mittareina, osa pitää niitä pinnallisina.

Verkko-opetus mahdollistaa joustavan opiskelun, mutta sen haasteena on vuorovaikutuksen puute.

Itsenäinen opiskelu toimii joillekin, mutta kaipaa tueksi ohjausta ja sparrausta.

Luovat menetelmät, pelillistäminen ja tehtävien pilkkominen osiin mainitaan oppimista tukevinä keinoina.

Yhteisölliset ja osallistavat menetelmät

Ryhmätyöt jakavat mielipiteitä: osa kokee ne opettavaisina, toiset epätasaisesti kuormittavina.

Dialoginen ja osallistava opetus tukee syväoppimista, mutta sen toteutus vaatii huolellista suunnittelua.

Yhteiskehittäminen ja moniammatilliset projektit nähdään hyödyllisinä erityisesti työelämävalmiuksien kannalta.

Keskustelut ja kasvokkaiset kohtaamiset koetaan tärkeiksi oivallusten syntymiselle.

Opiskelijoiden yksilölliset tarpeet

Opiskelijat ovat eri-ikäisiä ja erilaisista taustoista, mikä vaatii monipuolisia ja joustavia menetelmiä.

Oppimistyyli vaihtelevat: toiset oppivat kuuntelemalla, toiset tekemällä tai kirjoittamalla.

Räätälöidyt opinnot (esim. lähihoitajataustaisille) voisivat vähentää turhaa toistoa.

Verkko-opiskelu tukee monipaikkaista opiskelua, mutta ei sovi kaikille.

Itseohjautuvuus ja oma-aloitteisuus korostuvat nykytyöelämässä – näitä tulisi tukea jo opinnoissa.

Opiskelijoiden rooli aktiivisina toimijoina (esim. koostavat materiaalia opettajille) voi tukea oppimista, mutta vaatii selkeät rajat ja ohjeet.

Aiemman osaamisen tunnustaminen ja sen todentaminen esimerkiksi osaamisen näytöillä on tärkeää opiskelijoiden joustavien opiskelupolkujen tukemisessa.

Geronomin tulevaisuuden osaamistarpeet työelämässä

Osana geronomialumneille suunnattua kyselyä kysyttiin sitä, millaista osaamista vastaaja ajattelee geronomin tarvitsevan tulevaisuudessa. Vastauksissa korostuivat teemat: gerontologinen asiantuntijuus, sosiaali- ja terveysalan laaja-alainen osaaminen, palvelujärjestelmä- ja ohjausosaaminen, teknologia ja digitalisaatio, johtaminen ja kehittäminen, kohtaaminen ja vuorovaikutus (kuvio 3). Myös mielenterveys- ja päihde-/riippuvuusosaaminen, sosiaalihuoltoon liittyvä lainsäädäntö- ja palveluketjuosaaminen, kokonaisvaltainen toimintakyvyn edellytysten arviointi ja kuntoutumisen edistäminen, monikulttuurisuuteen ja moninaisuuteen liittyvä osaaminen sekä strategiseen johtamiseen, laatuun ja vaikuttavuuteen liittyvä osaaminen tulivat vahvasti esille.

Kuvio 3. Geronomialumneille suunnatussa kyselyssä esille nousseita tulevaisuuden osaamisen teemoja.

GEROS-hankkeen ammattikorkeakoulutoimijoiden tulevaisuustyöpajassa keväällä 2025 pohdittiin tulevaisuutta ikääntyneiden palveluissa ja erilaisissa toimintaympäristöissä geronomikoulutuksen näkökulmasta. Tässä tulevaisuuspohdinnassa esille tulivat moninaisuus voimavarana, joustavien palvelu- ja toimintaympäristöjen sekä työmuotojen kehittäminen (esim. etsivä työ, palvelujen integrointi asiakaslähtöisesti, perhehoidon kehittäminen, kulttuurihyvinvoinnin ja teknologioiden hyödyntäminen), geronomien laaja-alainen ja ennakointiin perustuva osaaminen ja sen selkeä ja vakuuttava viestintä yhteiskunnassa. Lisäksi todettiin, että geronomin osaamisen tulisi ulottua laajemmin elämänsäajan huomiointiin ja työelämässä tarvitaan ikäosaamista.

Tulevaisuustyöpajan keskustelut ja geronomialumnien näkemykset muodostavat arvokkaan kokonaisuuden, joka ohjaa geronomikoulutuksen kehittämistä. Työpajassa korostuivat ennakoiva osaaminen, moninaisuuden hyödyntäminen ja teknologian rooli, kun taas alumnikysely toi esiin käytännönläheiset menetelmät ja työelämäyhteistyön merkityksen.

Suosituksia ydinosaamisen sisällöistä ja pedagogisista menetelmistä

Suosituksot taulukossa 3 perustuvat geronomin ydinosaamisen määrittelyyn, osaamisen kehittämisen menetelmiin sekä tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakkointiin. Ne tarjoavat käytännönläheisiä linjauksia koulutuksen ja ammatillisen kehittymisen tueksi, jotta geronomit voivat vastata yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin yhä paremmin, ja jotta geronomit voivat toimia asiantuntijoina erilaisissa monialaisissa ympäristöissä. Suositusten tarkoitus on tukea myös opetussuunnitelmayhteistyötä ja ristiinopiskelua valtakunnallisesti.

Opettamisen tulee yhdistää tietoperusta ja käytäntö monipuolisilla menetelmillä

Case-pohjainen oppiminen:

Monimutkaisten asiakastilanteiden ratkaisu ja eettinen pohdinta.

Työelämäyhteistyö ja harjoittelut:

Konkreettiset kokemukset ja verkostoituminen.

Simulaatiot ja toiminnalliset harjoitukset:

Arviointi, ohjaus, vuorovaikutus ja kohtaaminen.

Moniammatilliset työpajat ja ongelmaperusteinen oppiminen:

Yhteistyö eri ammattiryhmien kanssa.

Digitaaliset ja tekoälypohjaiset ratkaisut:

Etäohjaus, virtuaaliset simulaatiot ja oppimisalustat

Aktivoivat luennot:

Näyttöön perustuvan tiedon kriittinen käyttö.

Yhteiskehittäminen ja palvelumuotoiluprojektit:

Innovatiiviset ratkaisut ja vaikuttavuuden arviointi.

Joustavat ja yksilölliset ratkaisut:

Räätälöinti, aiemman osaamisen tunnustaminen ja digitaaliset oppimisympäristöt.

Keskeiset sisältöalueet ja pedagogiset menetelmät

Gerontologian perusteet ja voimavaralähtöisyys	Laaja-alainen vanhenemisen ymmärtäminen yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla, näyttöön perustuvan tiedon käyttö ja kriittinen arviointi.	Läpi-leikkaavat teemat Kulttuuri-sensitiivisyys, moninaisuuden huomioiminen, ikä- ja muisti-ystävällisyys, vaikuttavuus ja laatu, digitalisaatio, kestävä kehitys. Pedagogiset menetelmät Menetelmien valinnassa tulee huomioida opiskelijoiden erilaiset oppimistyyli- ja kytkeä ne ydin-ainekseen, jotta tietoperusta ja käytäntö yhdistyvät.
Etiikka ja vastuullisuus	Perus- ja ihmisoikeudet, ammattieettiset ohjeet, itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, eettinen harkinta ja päätöksenteko ja kaltoinkohtelun tunnistaminen.	
Toimintakyvyn edellysten arviointi sekä toimintakyvyn ja toimijuuden edistäminen	Fyysinen, psyykinen, kognitiivinen, sosiaalinen toimintakykyarviointi huomioiden asuinolosuhteiden ja elämäntilanteiden vaikutukset.	
Asiakas- ja palveluohjaus, palvelujärjestelmä-osaaminen	Palvelukokonaisuuden suunnittelu, dialoginen vuorovaikutus ja digiohjauksen perusteet. Ennakointi ja vanhuuteen varautuminen.	
Ihmislähtöinen asiakastyö ja kuntoutumista edistävä toiminta	Kotona asumisen tukeminen, apuvälineiden ja teknologioiden hyödyntäminen.	
Kohtaaminen ja vuorovaikutus	Ihmisen kokonaisvaltainen ymmärtäminen ja arvostava dialogi, joka tukee osallisuutta ja toimijuutta. Vuorovaikutusosaaminen ja kohtaava työote.	
Muistiosaaminen	Muistisairauksien tunnistaminen, muistipalvelupolku ja lääkkeettömät hoitomuodot.	
Gerontologinen hoiva ja turvallinen lääkehoito	Lääkehoidon perusteet, ennakoiva suunnittelu ja asiakasturvallisuus.	

Taulukko 3. Suositukset geronomi-AMK-koulutuksen keskeisistä sisältöalueista ja pedagogisista menetelmistä.

Geronomin ydinosaaminen ja tulevaisuuden osaamistarpeet

GEROS-hankkeen ydinainesanalyysin
tuloksia ja suosituksia koulutuksen kehittämiseen

